

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands
Ágúst 2002

Yfirlit efnahagsmála

Verðlag hefur lítið breyst í hálf tveim árum og hækking neysluverðs sl. ár er einkum af innlendum toga. Undanfarna 12 mánuði hefur vísitala neysluverðs hækkað um 3,2%. Vísitalan hefur aðeins hækkað um 0,8% undanfarna 6 mánuði og staðið í stað undanfarna 3 mánuði. Frá því hún náði hámarki í byrjun ársins hefur verðbólgan minnkað um tæplega 2/3. Í júlí hækkaði vísitalan aðeins um 0,1% frá fyrri mánuði og lækkaði um 0,5% í ágúst. Báða mánuðina var vísitalan töluvert lægri en greiningardeildir fjármálastofnana höfðu reiknað með að meðaltali. Hækking neysluverðs milli fyrsta og annars fjórðungs ársins var 0,4% sem er í samræmi við verðbólgu Seðlabankans frá í maí.

Í ágúst voru það fyrst og fremst fatnaður á sumarútsölum og innlend sem erlend matvara sem lækkaði í verði. Matvöruverð hafði einnig lækkað í júlí. Flestir þættir neysluverðsvísitölnnar hafa ýmist lækkað eða u.þ.b. staðið í stað að undanfögnu. Helstu undantekningarnar eru verð húsnæðis, innlendar vöru annarrar en matvöru og þjónustu, bæði opinberrar og á vegum einkaaðila. Að matvöru undanskilinni hefur innlend vara og þjónusta hækkað um 1½% undanfarna 3 mánuði. Síðastliðna 12 mánuði hækkaði verð áfengis og tóbaks um 6,1%, innlendar vöru annarrar en matvöru um 5,9%, þjónustu á markaði um 5,8%, húsnæðiskostnaður hækkaði um 4,8% og verð opinberrar þjónustu um 4%. Verð grænmetis, innfluttrar matvöru og bensíns lækkaði hinsvegar. Verðbólga, að áfengi og tóbaki undanskildu, er því að mestu af innlendum toga um þessar mundir.

Vísbendingar um að innlend eftirspurn sé farin að taka við sér á ný eftir tímabil samdráttar

Enn er töluverð lægð í innlendri eftirspurn. Margir hagvísar benda þó til þess að vöxtur sé hafinn, en þá ályktun má m.a. draga af eftirfarandi:

- Greiðslukortavelta í maí-júní slagaði að raungildi upp í veltuna á sama tíma í fyrra, en fyrstu 3 mánuði ársins var veltan u.þ.b. 7% minni en á sama tíma í fyrra. Á hinn bóginn

var árlegur vöxtur virðisaukaskattstengdrar veltu í mars og apríl heldur minni en í janúar og febrúar.

- Innflutningur á fyrri helmingi ársins var u.þ.b. 7% minni að magni en á sama tíma í fyrra, en af nýjustu tölum má ráða að dregið hafi úr samdrætti um miðbik ársins. Þannig hefur bæði innflutningur og nýskráning bifreiða glæðst nokkuð síðustu mánuði og heldur meira verið flutt inn og skráð af bílum en á sama tíma í fyrra. Hafa verður í huga að samdráttur innfluttrar neysluverðs hefur nú staðið yfir í u.þ.b. tvö ár. T.d. var innflutningur neysluverðs fyrstu 3 mánuði ársins u.þ.b. 30% minni að magni en á sama tíma fyrir tveim árum. Vöxturinn sem nú er hafinn er því ekki mikill miðað við það sem á undan er gengið, en þó greinilegur.
- Áhrifa þessa gæta einnig í tekjum ríkissjóðs. Tekjur síðustu fjögurra mánaða af virðisaukaskatti voru 3,5% meiri að raungildi en fyrir ári. Tekjur af innflutningi voru þó enn 11% minni að raungildi. Tekjur af staðgreiðslu og tryggingagjöldum voru 7% hærri að raungildi en fyrir ári.
- Tólf mánaða vöxtur útlána hefur aukist lítillega síðustu tvo mánuði og mældist 3,2% í lok júlí. Að raungildi er þó enn lítilsháttar samdráttur. Að frátöldum áhrifum gengisbreytinga og verðtryggingar, sem haldið hafa aftur af nafnvexti útlánastofnsins að undanfögnu, var vöxtur útlána meiri og hefur hann aukist frá því í mars. Í júlí höfðu útlán að frátöldum áhrifum gengisbreytinga og verðtryggingar aukist um 6,0% á 12 mánuðum.
- Á heildina lítið hefur íbúðarhúsnæðismarkaðurinn verið nokkuð þróttmikill. Ekki hefur enn orðið af þeirri verðlækkun sem margir bjuggust við að fylgdi niðursveiflunni og verðfjölbýlis í Reykjavík hefur hækkað nokkuð í sumar. Viðskipti með notað húsnæði eru mikil, en heldur hefur dregið úr uppsveiflu í viðskiptum með nýtt húsnæði, sem vart varð fyrr á árinu. Öðru máli kann að gegna um

atvinnuhúsnæði, en nýjar upplýsingar um þann markað hafa ekki verið teknar saman.

- Í samanburði við erlenda hlutabréfamarkaði hefur gengisþróun innlendra hlutabréfa verið tiltölulega hagstæð. Gengistapi síðasta árs hefur verið snúið í hagnað og mörg fyrirtæki hafa sýnt jákvæðar afkomutölur að undanfögnu. Þess ber þó að gæta að afkoma skráðra fyrirtækja endurspeglar ekki atvinnulífið í heild. Mörg fyrirtæki í verslun og þjónustu eru í verulegum kröggum.

Þótt margir hagvísar bendi nú til þess að botni samdráttarins í innlendra eftirspurn sé náð, er töluverður slaki til staðar og ekki sjálfgefið að umtalsverð varanleg uppsveifla sé hafin. Gengishækkun krónunnar eftir dýfuna í fyrra og þróttmikill útflutningur hafa vissulega mildað þann sársauka sem fylgir aðlögun í kjölfar ofpenslu. Árstíðarleidrött atvinnuleysi er hinsvegar ennþá í vexti og skuldabyrði heimila og fyrirtækja mun hefta vaxtarmöguleika þeirra enn um sinn. Eftirköst ofpenslunnar á liðnum árum birtast einnig í fjölgun gjaldþrota.

Samdráttur í Bandaríkjunum í fyrra var meiri en áður var talið og vonir um skjótan efnahagsbata hafa minnkað

Frá því Hagvísar komu út í júní sl. hefur framvinda erlendra efnahagsmála snúist heldur á verri veg. Einkum hefur þróun á hlutabréfamörkuðum verið neikvæð. Víða féll verð hlutabréfa niður fyrir lágmarkið í kjölfar atburðanna 11. september sl. Bandaríska Dow Jones hlutabréfavísitalan hafði svo dæmi sé tekið lækkað um u.þ.b. 40% frá hæsta gildi ársins, sem hún náði í mars, til lægsta gildis í júlí sl. Verð hlutabréfa í hátæknifyrirtækjum hefur sveiflast enn meira. Sveiflur á verðbréfamörkuðum í Evrópu hafa ekki verið minni en í Bandaríkjunum og í sumum tilfellum meiri. Síðustu vikur hefur verð hlutabréfa rétt úr kútnum, en dagsveiflur eru enn mjög miklar.

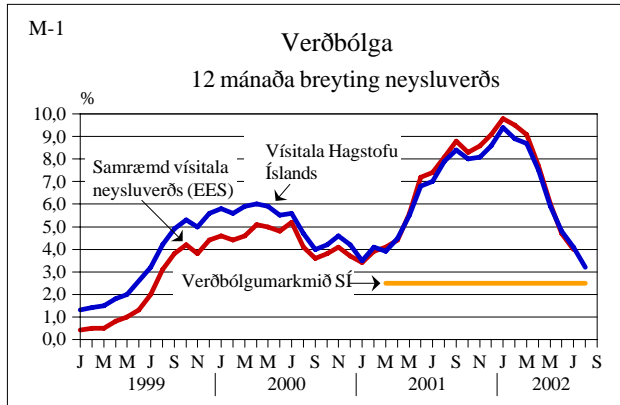
Áhyggjur manna beinast einkum að því að sveiflurnar á hlutabréfamörkuðum kunni að hafa neikvæð áhrif á einkaneyslu, einkum í Banda-

ríkjunum. Til þessa hefur einkaneyslan þó haldist tiltölulega sterk, en það var einmitt sérkenni þess samdráttarskeiðs sem reið yfir Bandaríkin á sl. ári að ólíkt flestum fyrri samdráttarskeiðum hélt einkaneyslan áfram að vaxa, á sama tíma og snarpur samdráttur varð í iðnaðarframleiðslu og fjárfestingu. Lágir vextir, lítil verðbólga, hagstæð tekjuþróun og hátt húsnæðisverð, sem gerði bandarískum heimilum kleift að halda áfram að auka skuldir sínar, skýrir þetta að einhverju leyti. Yfir sumarmánuðina hafa væntingavísitölur neytenda lækkað bæði vestan Atlantshafs og austan, sem að hluta kann að skýrast af þróun á hlutabréfamarkaði. Þetta hefur þó ekki haft veruleg áhrif á sjálfa einkaneysluna, a.m.k. enn sem komið er, og greinilegur bati hefur verið í iðnaðarframleiðslu sem hefur vaxið það sem af er árinu. Verðlækkun á hlutabréfamörkuðum hefur samt sem áður aukið áhyggjur af að annað samdráttartímabil kynni að vera framundan. Algengt er að skammvinnur bati verði í tengslum við birgðaaðlögun áður en samfelldur bati hefst. Hagvöxtur í Bandaríkjunum á öðrum ársfjórðungi olli vonbrigðum og endurskoðun á tölum um hagvöxt leiddi í ljós að samdrátturinn hófst mun fyrr en áður var talið, eða strax á fyrsta fjórðungi ársins, og stóð í þrjá ársfjórðunga, en ekki einn eins og áður var talið.

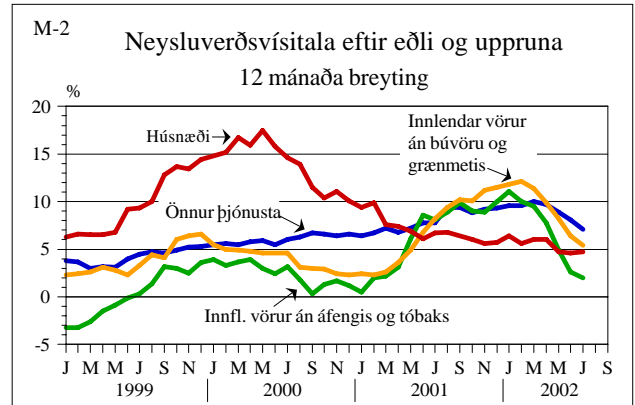
Öflugur vöxtur smásöluverslunar og metsala á nýju húsnæði í júlí bendir þó tæpast til að af öðru samdráttarskeiði verði í Bandaríkjunum í bráð, þrátt fyrir neikvæðar væntingar. Hinsvegar eru ákveðin rök fyrir því að efnahagsbatinn verði ekki öflugur fyrst í stað vegna ójafnvægis sem enn er til staðar og birtist í lágum einkasparnaði og miklum viðskiptahalla, sem sló fyrri met á öðrum fjórðungi ársins. Lægra gengi Bandaríkjadalstuðlar þó að því að betri jöfnuður komist á í bandarísku efnahagslífi. Einnig hefur hægt verulega á efnahagsbatanum í Evrópu í sumar og virðist þess vart að vænta að hagvöxtur þar muni leiða heimsbúskapinn inn í nýtt hagvaxtarskeið í bráð.

Í Hagvísunum er notast við talnagögn sem tiltæk voru 29. ágúst 2002.

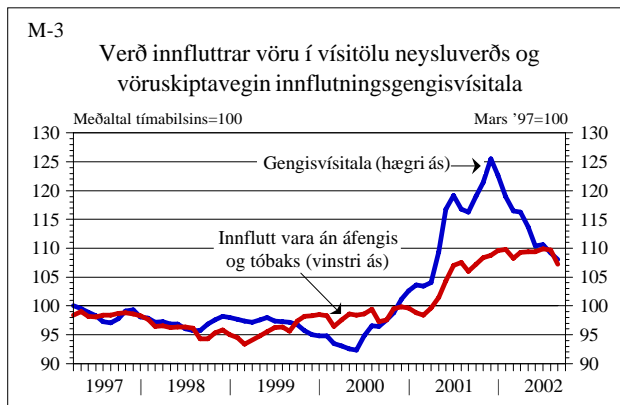
I Verðbólga

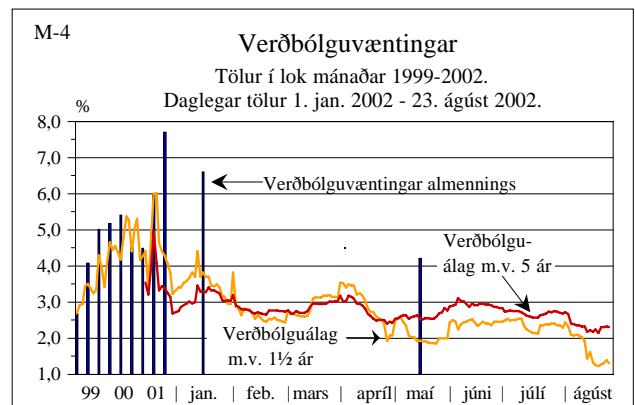
Vísitala neysluverðs í ágúst lækkaði um 0,54% frá fyrri mánuði. Verð á fötum og skóm lækkaði um 9,3% (-0,54% áhrif á vísitöluna) vegna sumarútsala og verð á mat- og drykkjarvöru lækkaði um 1½% (-0,24%). Verð á símaþjónustu hækkaði um 3,8% (0,1%) og markaðsverð á húsnæði um 0,7% (0,07%). Undanfarna 12 mánuði hefur vísitalan hækkað um 3,2%. Í júlí hafði samræmd vísitala neysluverðs hækkað um 4% á 12 mánuðum.

Í ágúst hafði innflutt vara án áfengis og tóbaks hækkað um 1,2% á 12 mánuðum. Húsnæðisliður vísitölnnar hækkaði á sama tíma um 4,8%, innlandar vörur án búvöru og grænmetis um 3,7%, og þjónusta á almennum markaði um 5,8%.

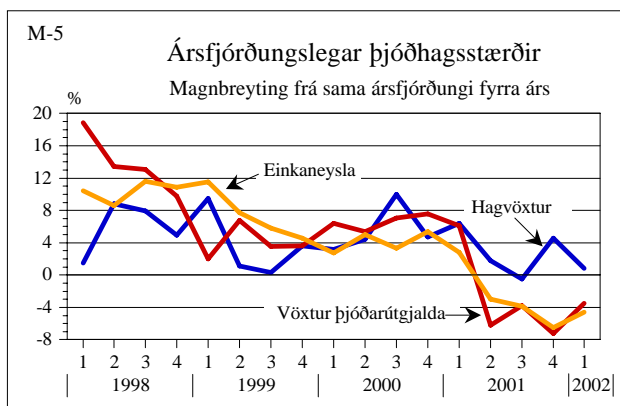

Gengishækkun krónunnar að undanfögnu hefur eytt mun sem var á milli gengisbeytinga og verðhækkunar innfluttrar vöru á sl. ári. (Hafa ber í huga að verð á fötum og skóm á eftir að hækka í verði á næstunni þegar sumarútsölur ganga til baka).

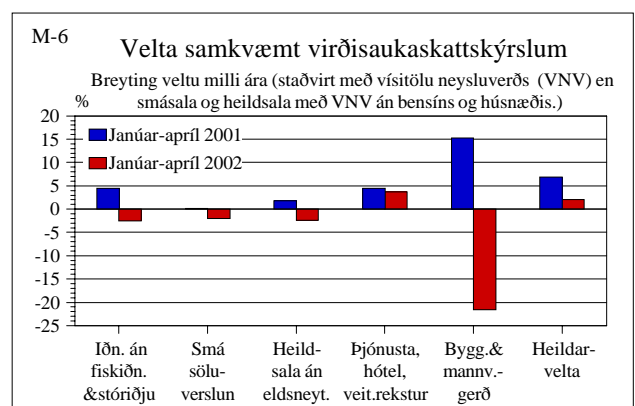

Verðbólguálag á vexti óverðtryggðra ríkisskuldabréfa með u.þ.b. 5 ára líftíma lækkaði úr 2,7% í 2,4% í byrjun þessa mánaðar þegar Seðlabankinn lækkaði stýrivexti sína um 0,6%. Verðbólguálag þessara bréfa lækkaði svo enn frekar um miðjan ágúst þegar vísitala neysluverðs var birt, en hefur hækkað lítillega aftur og var 2,3% þann 23. ágúst.

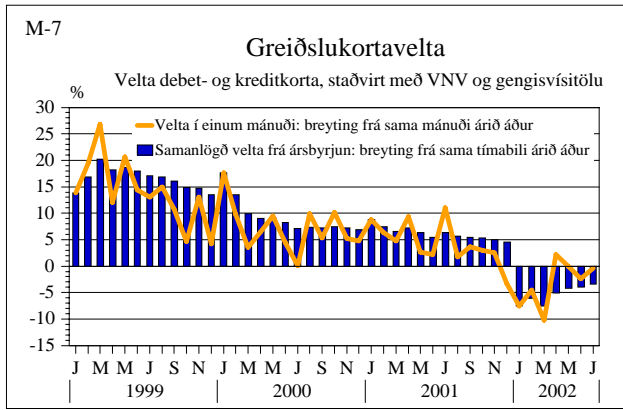
II Framleiðsla og velta

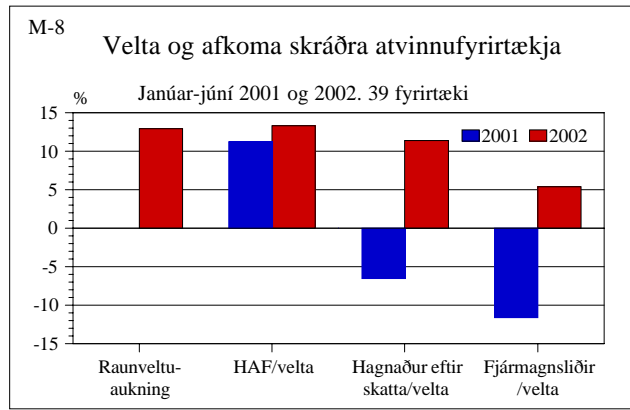
Á fyrsta ársfjórðungi 2002 mældist vöxtur landsframleiðslu frá sama fjórðungi fyrir ári 0,8%. Útflutningur dróst heldur saman en innflutningur ennþá meira, eða um 12,4%. Þjóðarútgjöld voru áætluð 3½% minni en fyrir ári. Þetta var heldur minni árssamdráttur þjóðarútgjalda en á fjórða ársfjórðungi 2001.

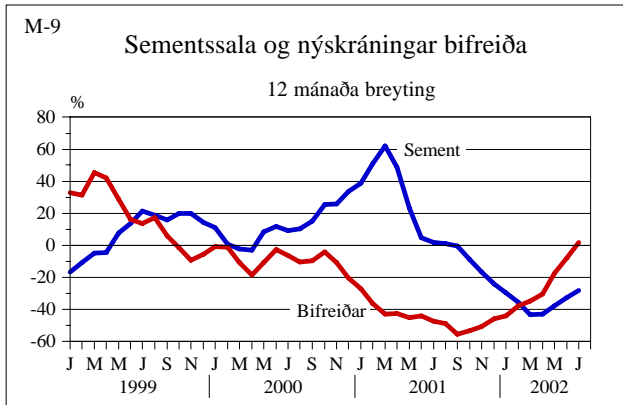
Fyrstu 4 mánuði ársins var virðisaukaskattstengd velta 2% meiri að raungildi en á sama tímabili í fyrra ef raunvirt er með neysluverðsvísitölu, en 1,1% meiri ef einnig er tekið tillit til gengisþróunar. Á sama tímabili árið 2001 hafði velta aukist um 6,9% á einu ári. Iðnaður án fiskvinnslu og stóriðju, þ.e.a.s. í stórum dráttum iðnaðarframleiðsla á heimamarkað, dróst saman um 2,5%, smásala um 2% og heildsala um 2,7%. Þá jókst samdráttur í byggingariðnaði mjög og nam 21,5%. Hjá innanlandsgreinum í heild var 4% samdráttur.

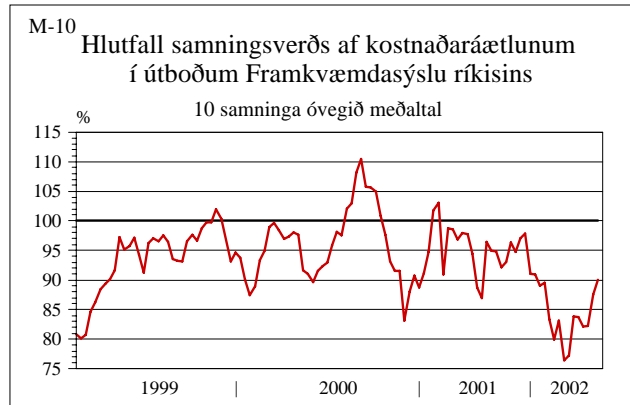
Dregið hefur töluvert úr samdrætti í greiðslukortaveltu, hvort heldur lítið er til 12 mánaða breytingar á veltu hvers mánaðar eða uppsafnaða veltu fyrstu 7 mánuði ársins. Veltan í júlí var álíka mikil og fyrir ári, en frá desember sl. hafði samdráttur mælst í öllum mánuðum að einum undanskildum. Uppsöfnuð velta fyrstu 7 mánuði ársins var 3.3% minni en í fyrra, en fyrstu 3 mánuðina mældist samdrátturinn u.þ.b. 7%.

Velta 39 fyrirtækja jókst um 13% að raungildi frá fyrrihluta 2001 (raunvirk með VNV á innlenda veltu og gengi á útflutningsveldu). Framlegð (hagn. f. afskriftir og fjármagnsliði) var mjög góð eða 13,3% af veltu (var 11,2% jan.-júní 2001) og hreinn hagnaður eftir skatta var 11,4% (-6,5% 2001). Þessi umskipti stafa einkum af jákvæðum fjármagnsliðum vegna gengishækkunar krónunnar. Þá jókst veltufé frá rekstri um 70% milli ára. Framlegðin hækkar hjá flestum atvinnugreinum nema fyrirtækjum í verslun og þjónustu.

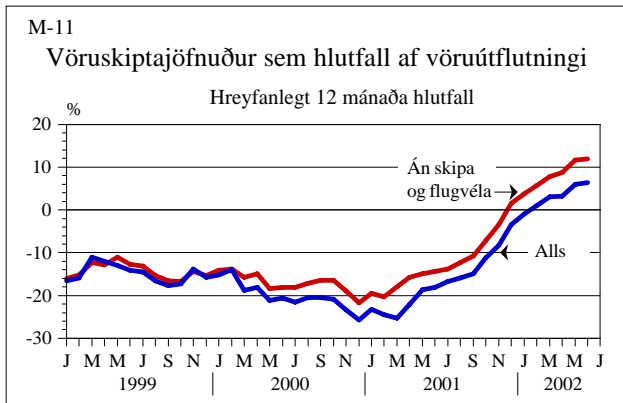

Sementsalan í júlí sl. var u.þ.b. fimmtungi minni en í júlí í fyrra og samanlögð sala í janúar-júlí var u.þ.b. þriðjungi minni en á sama tíma í fyrra. Bílainnflutningur virðist vera að glæðast nokkuð. Bíflaskráningar í júlí voru u.þ.b. 15% fleiri en í júlí í fyrra, en lengst af á þessu ári hafa mánaðarlegar skráningar verið um 25-40% færri en í sömu mánuðum fyrir ári.

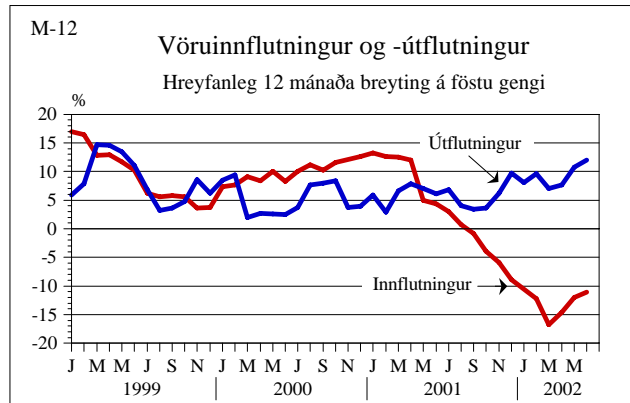

Óvegið meðaltal samningsverðs síðustu tíu samninga í útboðum Framkvæmdasýslu ríkisins var 10% undir kostnaðaráætlunum.

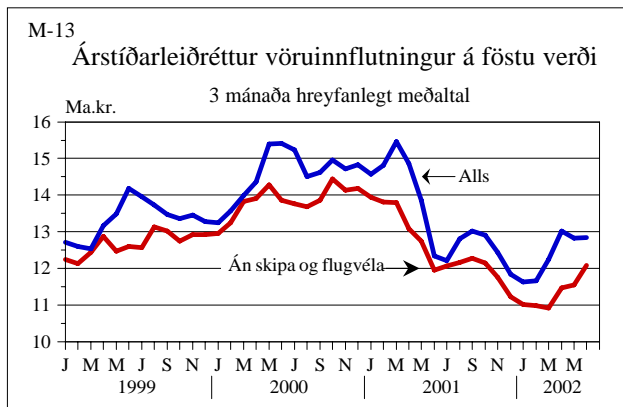
III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

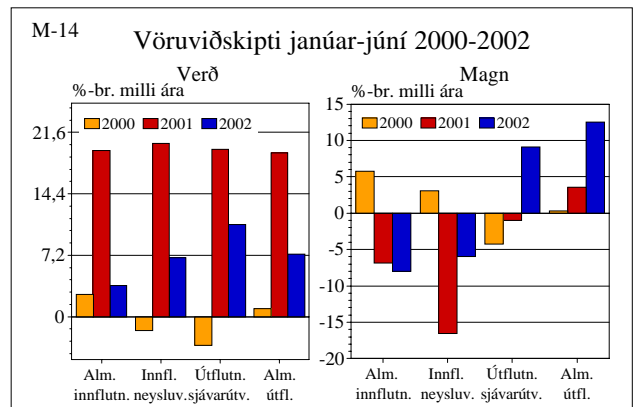
Á fyrri helmingi þessa árs var 18 ma.kr. afgangur á vöruviðskiptum við útlönd án viðskipta með skip og flugvélar, og 10,2 ma.kr. í heild. Á sama tíma í fyrra var halli á vöruskiptum að viðskiptum með skip og flugvélar undanskildum 4,2 ma.kr. á gengi þessa árs og 10,2 ma.kr. í heild. Í júní var 0,3 ma.kr. halli á vöruskiptum, samanborið við 1,1 ma.kr. afgang í sama mánuði í fyrra á sama gengi.

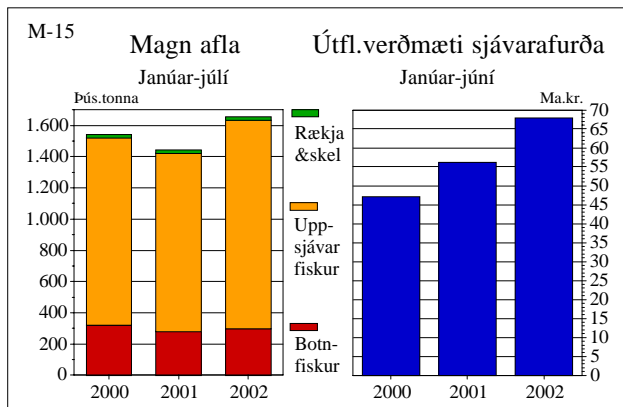
Í júní voru fluttar út vörur fyrir 15 ma.kr. sem á föstu gengi er nokkuð minna en í júní í fyrra. Fluttar voru inn vörur fyrir 15,4 ma.kr., sem er tæplega 7% meira en í júní í fyrra á föstu gengi.

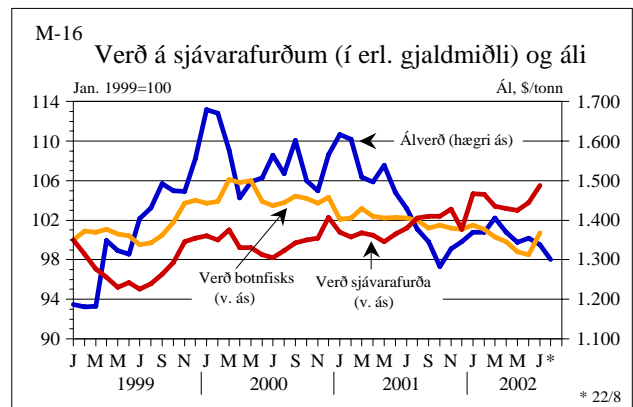
Árstíðarleiðréttur innflutningur án viðskipta með skip og flugvélar jókst í júní, annan mánuðinn í röð og var svipaður og í október á síðasta ári.

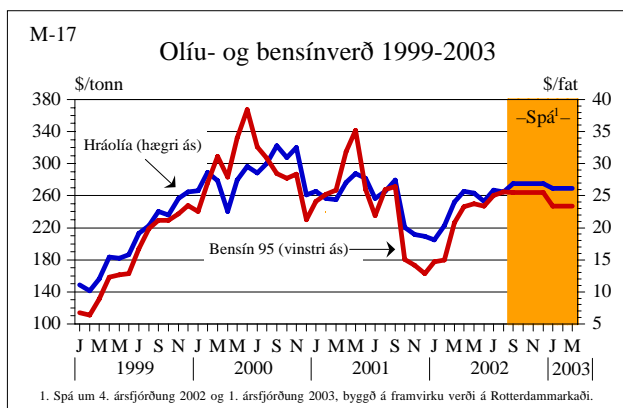
Á fyrri helmingi ársins var almennur útflutningur 12½% meiri en árið áður og verð 7% hærra, sem að hluta skýrist af 4,7% hækkun meðalverðs erlendis gjalddeyrir frá sama tíma í fyrra. Magn útfluttrar iðnaðarvöru jókst um 21% milli ára og magn útfluttra sjávarafurða um 9%. Innflutningur dróst saman um 7%, þar af almennur innflutningur um 8% og innflutningur neysluvöru um 6%.

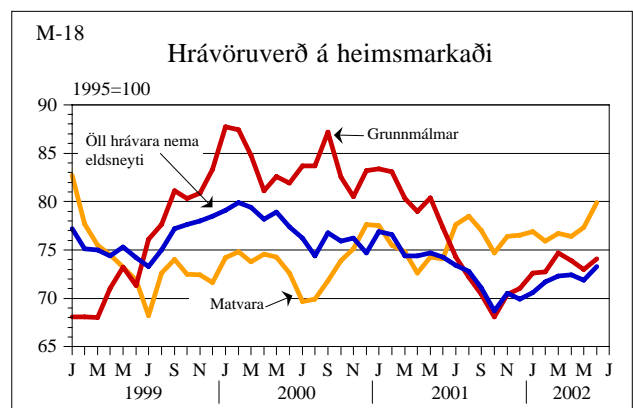
Á fyrstu 7 mánuðum ársins var heildarafinn u.þ.b. 15% meiri en á sama tíma í fyrra. Vöxtur var í öllum aflaflokkum, 17% í uppsjávarfiski, 27% í rækju og skel og 6% í botnfiski. Útflutningur sjávarafurða á fyrri hluta þessa árs var u.þ.b. fimmtungi meiri í krónum talið en á sama tíma í fyrra og rúmlega 15% meiri á föstu gengi. Útflutningurinn í júní sl. var þó minni en í júní í fyrra, eða sem nam 6% á föstu gengi, sem skýrist að verulegu leyti af minni útflutningi saltfisks og lægra verði.

Verð sjávarafurða í erlendri mynt var í júlí næri 10% hærra en verðið fyrir 12 mánuðum og jafnaðarverð fyrstu 7 mánuði ársins var rúmlega 5% hærra en verðið á sama tíma 2001. Verð á saltfiski lækkaði nokkuð á vormánuðum en hefur nýlega rétt mjög við.

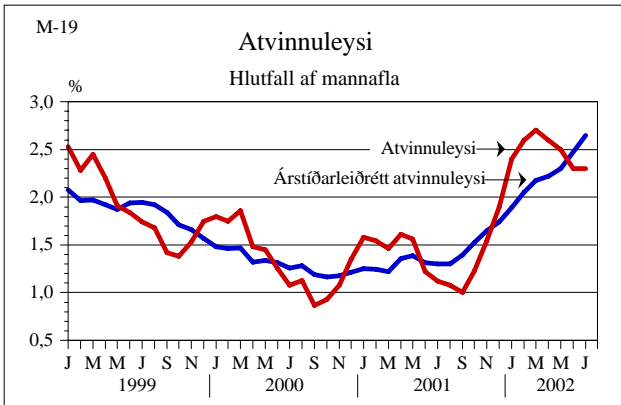

Hráolúverð hefur að jafnaði verið stöðugt undanfarna 5 mánuði, um 25 US\$ fatið. Framvirkt verð bendir til hækkunar á 4. ársfjórðungi en lækkun á árinu 2003. Bensínverð hefur hækkað um rúmlega 60% frá áramótum, en framvirkt verð á næsta ári bendir til lækkunar (-7%).

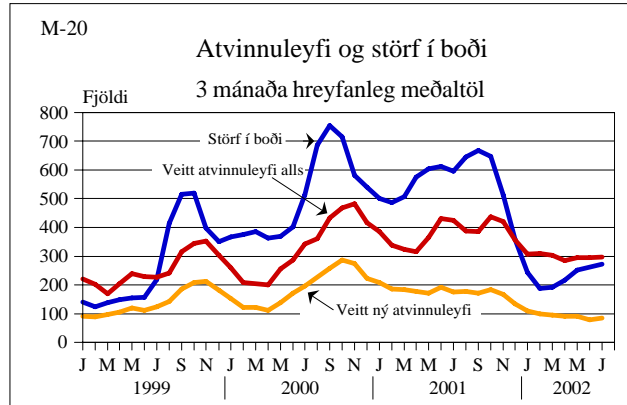

Á fyrri helmingi þessa árs var hráefnaverð að jafnaði um 4,2% lægra en í fyrra. Munar þar mest um næri 9% lægra verð á grunnmálmum. Matvöruverð hefur hækkað nokkuð undanfarið og hefur ekki verið hærra frá því í árslok 1998.

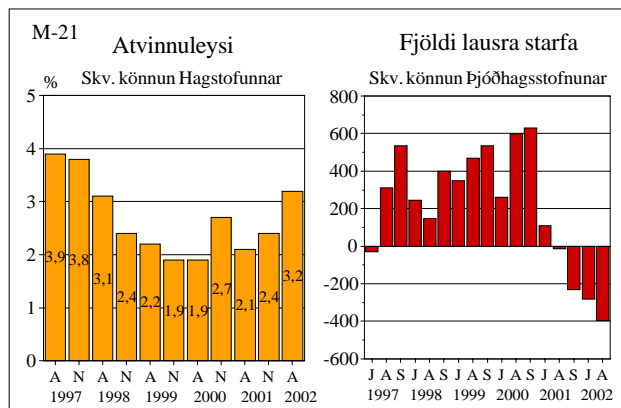
IV Vinnumarkaður og tekjur

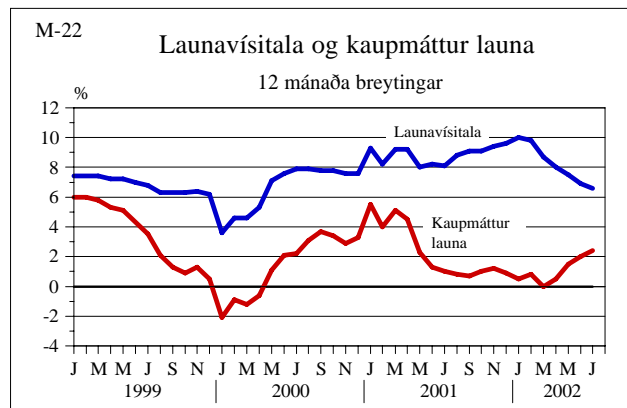
Atvinnuleysi í júlí mældist 2,3%, sem er það sama og í júní. Í júlí 2001 var atvinnuleysi 1,1%. Árstíðarleiddrett atvinnuleysi var 2,6% í júlí og jókst um 0,1% milli mánaða. Í júlí í fyrra var árstíðarleiddrett atvinnuleysi 1,3%. Árstíðarleiddrett atvinnuleysi hefur ekki verið meira síðan í september 1998.

Veitt voru 292 atvinnuleyfi í júlí sl., samanborið við 337 í júlí árið 2001. Nýjum tímabundnum atvinnuleyfum hefur fækkað mikið milli ára en framlengdum tímabundnum leyfum fjölgað. Fjöldi lausra starfa hjá vinnumiðlunum í lok júlímánaðar var 282, samanborið við 589 fyrir ári.

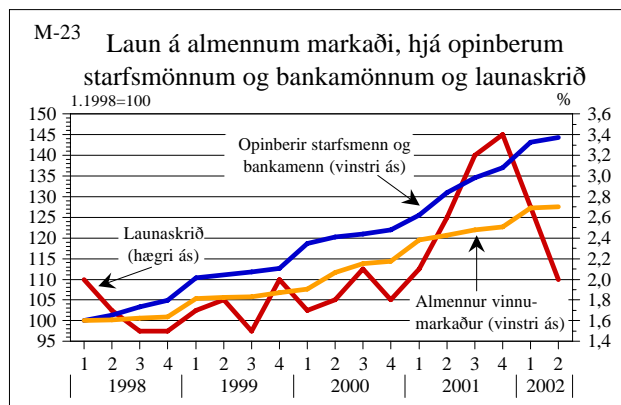

Samkvæmt vinnumarkaðskönnun DHS sem gerð var í apríl töldu atvinnurekendur á landinu öllu æskilegt að fækka starfsfólki um ½% af áætluðu vinnuafli. Þar af vildu atvinnurekendur á höfuðborgarsvæðinu fækka starfsfólki um 1,3% af vinnuafli þar, en á landsbyggðinni vildu atvinnurekendur hins vegar fjölga starfsfólki um 0,7%. Skv. vinnumarkaðskönnun Hagstofunnar í apríl jókst atvinnuleysi úr 2,1% í apríl í fyrra í 3,1% í ár, vinnustundum fækkaði á sama tíma úr 43,7 í 42,8 og atvinnuþátttaka minnkaði úr 83,6% í 82,9%.

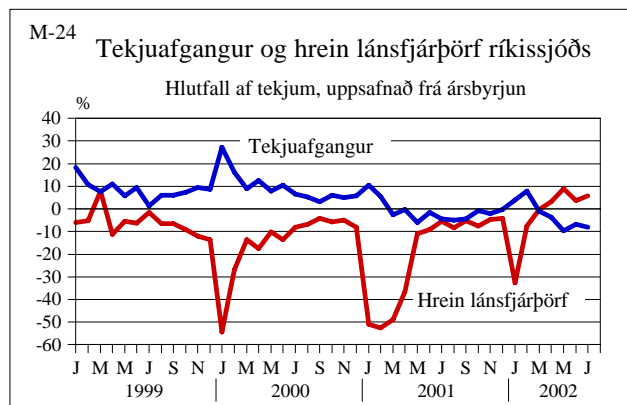

Launavísitalan hækkaði um 0,1% í júlí og 6,6% undanfarna 12 mánuði. Í júlí hafði kaupmáttur launa aukist um 2,4% á 12 mánuðum.

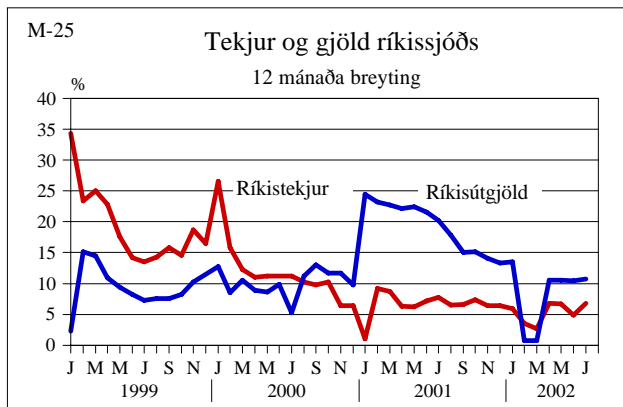
V Opinber fjármál

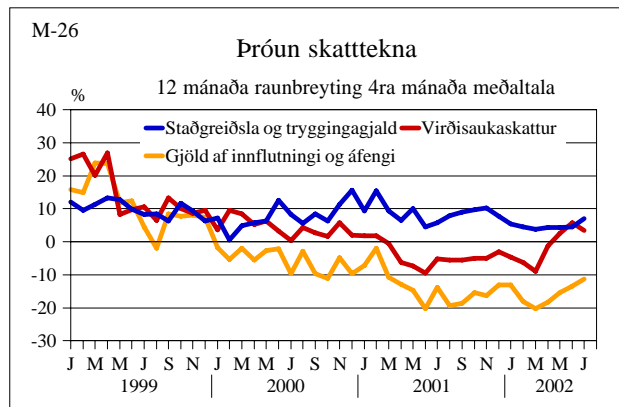
Launavísitala opinberra starfsmanna og bankamanna hækkaði um 10,1% frá 2. ársfjórðungi 2001 til 2. ársfjórðungs 2002. Á sama tíma hækkuðu laun á almennum vinnumarkaði um 5,7%. Launaskrið milli 1. og 2. ársfjórðungs 2002 mældist 0,3% og launaskrið yfir 12 mánuði mældist 2% á 2. ársfjórðungi 2002 samanborið við 2,7% á 1. ársfjórðungi 2002.

Til loka júlí voru greidd gjöld 10,6 ma.kr. umfram tekjur. Afkoman var 5 ma.kr. verri en á sama tíma 2001. Vegna innheimtu lána umfram ný útlán og 4½ ma.kr. eignasölu var hrein lánsfjárförf svipuð og í fyrra, u.þ.b. 7½ ma.kr. Að auki hafa 5 ma.kr. verið greiddir inn á lífeyrisskuldbindingar. Á móti stendur fjármögnun upp á 10,5 ma.kr., þar af 8 ma.kr. erlendis frá.

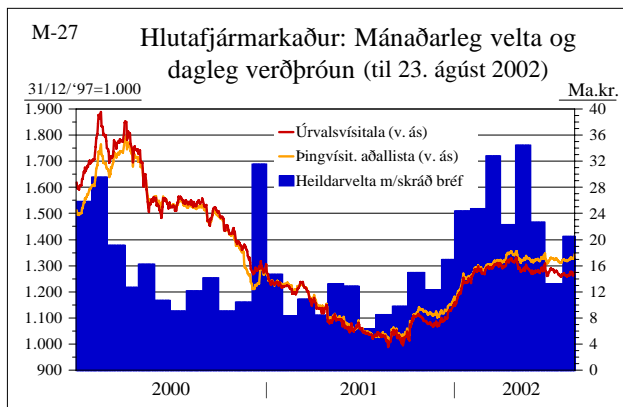

Tekjur til loka júlí voru 7% hærrí en á sama tíma 2001, en gjöld 11% hærrí. Útgjöld án vaxta hækkðu um tæp 4% umfram verðbólgu, eða sem nam tæpum 5 ma.kr. umfram verðbólgu. Þar af voru u.þ.b. 2,5 ma.kr. vegna heilbrigðismála, 0,7 ma.kr. vegna atvinnuleysisstrygginga og 0,8 ma.kr. vegna menntamála. Miðað við launatölur Hagstofunnar skýrist útgjaldavöxturinn umfram verðlag a.m.k. að hluta af launahækkunum opinberra starfsmanna.

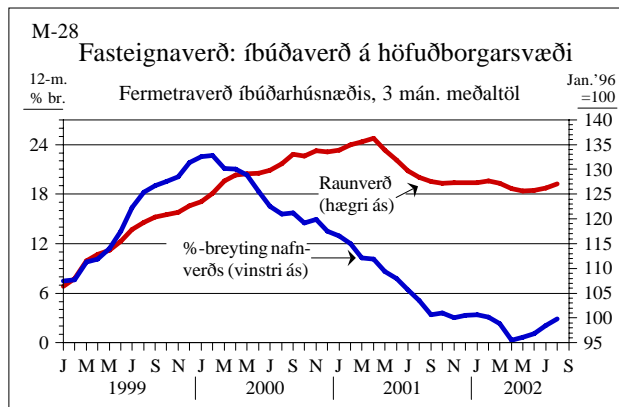

Tekjur af staðgreiðslu og tryggingagjöldum síðustu 4 mánuði voru 7% hærrí að raungildi en fyrir ári. Kaupmáttur launa jókst um 1½% á sama tíma. Virðisaukaskattur rétti við í apríl og tekjur síðustu 4ra mánaða voru 3,5% meiri að raungildi en fyrir ári. Tekjur af innflutningi lækka hægar en fyrir á árinu en frá lægri stöðu og eru 11% minni að raungildi en á sama tíma í fyrra.

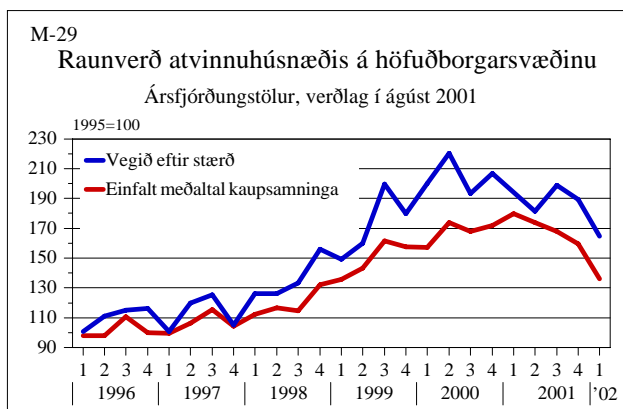
VI Gengi og eignaverð

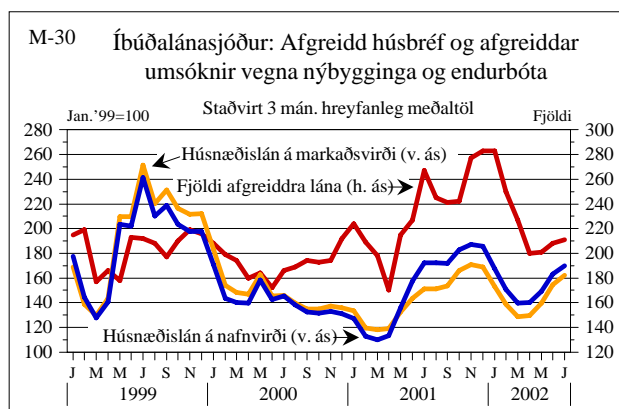
Veltan í júlí sl. var óvenjulítill, eða aðeins helmingur þess sem að jafnaði hefur verið á þessu ári, en hefur glæðst í ágúst. Arðsemi skráðra fyrirtækja hefur aukist, enda hefur hlutabréfaverð hækkað verulega undanfarna mánuði. Vísitala aðallista hefur hækkað um 15% frá áramótum og 30% sl. 12 mánuði. Mest hafa hlutabréf lyfjafyrirtækja hækkað í verði eða um rúmlega 100% og hlutabréf sjávarútvegsfyrirtækja hafa hækkað um 58%.

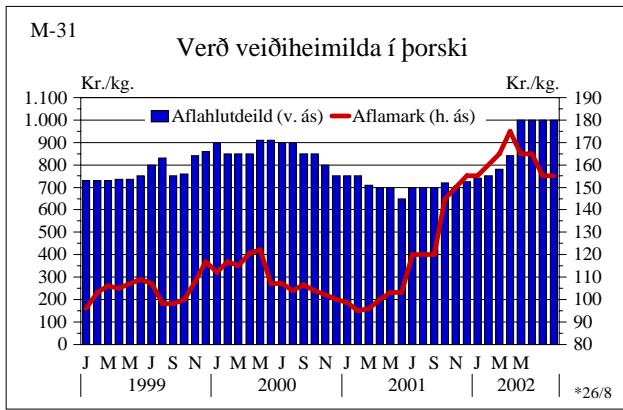
Vísitala fasteignaverðs (sér- og fjölbýli) á höfuðborgarsvæðinu hækkaði um 0,7% á 12 mánuðum til maí 2002, sem er minnsta hækkun á 12 mánuðum frá september 1997. Vísitala fermetraverðs í fjölbýli hækkaði um 3,3% á 3 mánuðum til júlí 2002. Þriggja mánaða hlaupandi meðaltal vísitölunnar hækkaði um 2,3% frá því fyrir ári.

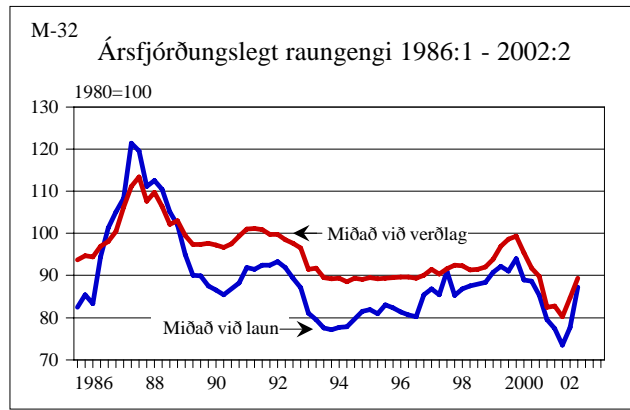
Raunverð á fyrsta ársfjórðungi 2002 var u.þ.b. 15-25% lægra en á sama tíma í fyrra, sem svarar til 8-18% nafnlækkunar. Sem fyrr ber að minna að mælingar eru fáar og húseignir afar mismunandi.

Á sama tíma og umsvif á markaði með notað húsnæði hafa aukist hefur dregið úr viðskiptum með nýtt húsnæði. Afgreiddar umsóknir hjá íbúðalánasjóði vegna nýbygginga og endurbóta voru 204 í júlí, en voru 271 í júlí í fyrra. Til kaupa á notuðu húsnæði í júlí voru afgreidd 779 lán, en í júlí í fyrra voru afgreidd 571 lán. Fjárhæð afgreiddra húsbrefa er nokkuð hærrí fyrstu sjö mánuði ársins en á sama tíma í fyrra.

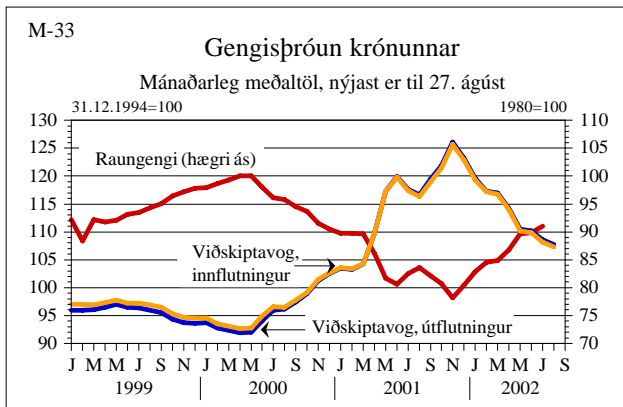

Kvótaverð undir lok ágúst var óbreytt frá júlí. Ládeyða er í viðskiptum með í langtímakvóta þar sem kvótaári er að ljúka. Búist er við allt að 100 kr. lækkun á verði langtímakvóta í september.

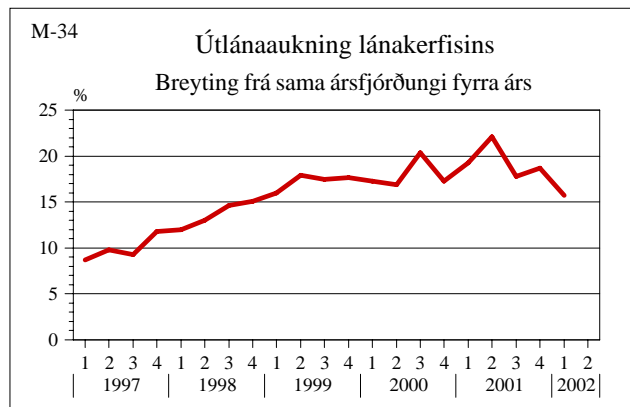

Raungengi krónunnar hefur hækkað mikið það sem af er þessu ári sökum hækkunar nafngengis. Miðað við verðlag var raungengi á 2. ársfjórðungi 8½% hærra en á sama tíma í fyrra. Samanborið við meðaltal undanfarna 10 ára var raungengi miðað við verðlag 2,8% lægra en 2,7% hærra sé miðað við laun.

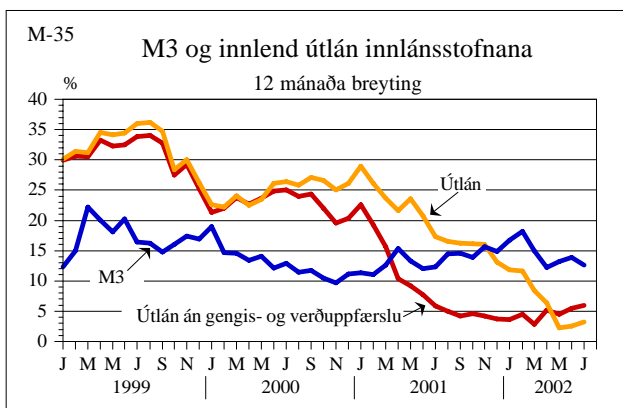
VII Peningar, útlán og vextir

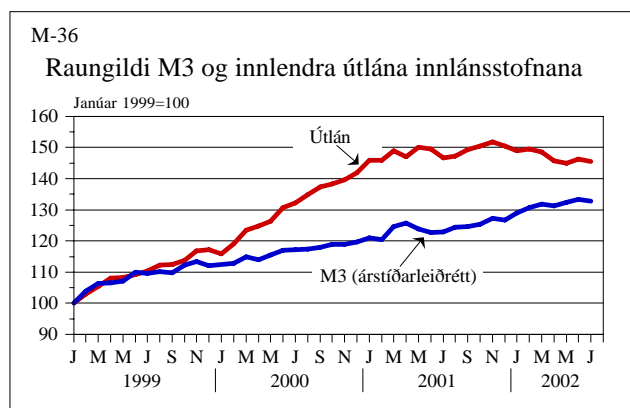
Gengi krónunnar hefur styrkst mikið á þessu ári eða um 10,7% frá áramótum en hefur þó lækkað um 1,3% frá síðustu mánaðarmótum, til 27. ágúst. Mánaðarlegt raungengi krónunnar miðað við verðlag var í júlí rúmlega 10,3% hærra en fyrir ári.

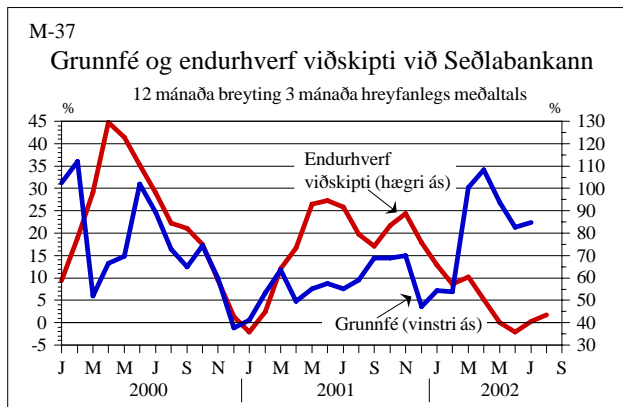
Tólf mánaða útlánavöxtur lánakerfisins nam 15,7% til marsloka. Mikill vöxtur var enn í húsnæðislánum og hjá opinberum lánasjóðum, en hratt hefur dregið úr vexti útlána bankakerfisins. Umreiknuð vegna tilfærslu FBA og Kaupþings, námu útlán bankakerfisins 8,6%. Vöxtur útlána til heimila hafði aukist frá því árslok 2001 og nam hann 18% á 12 mánuðum, en töluvert dró úr vexti útlána til atvinnuvega, sem nam 12,9%.

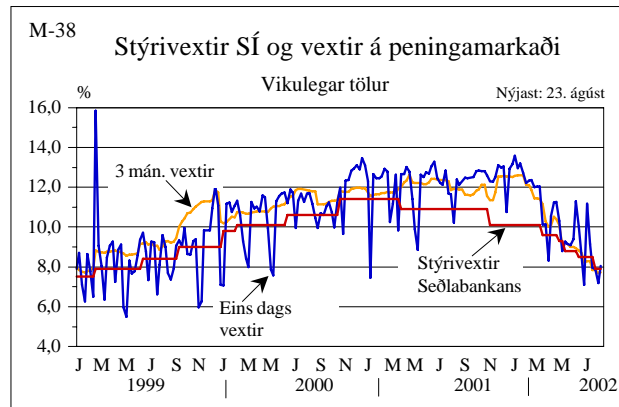
Breyting í % til loka júlí 2002	M3	Útlán án uppfærslu	Útlán
Yfir 1 mánuð (M3 árstíðarleiddrétt)	-0,4	-0,6	0,2
Yfir 3 mánuði, umreiknuð til árshraða (M3 árstíðarleiddrétt)	5,2	1,1	6,9
Yfir 12 mánuði.....	12,6	3,2	6,0

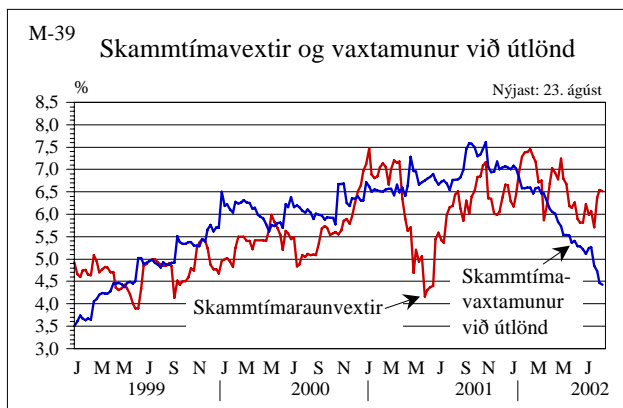
Breyting í % til loka júlí 2002	M3	Útlán
Yfir 1 mánuð (M3 árstíðarleiddrétt)	0,4	-0,6
Yfir 3 mánuði, umreiknuð til árshraða (M3 árst.leiðr.)	4,9	-0,9
Yfir 12 mánuði.....	8,1	-0,9

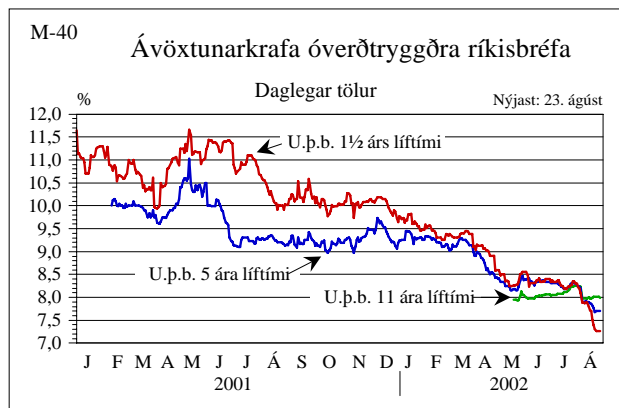
Grunnfé Seðlabankans jókst um rúmlega 22% í júlí frá sama tíma í fyrra. Miklar sveiflur einkenna jafnan breytingar á grunnfé og því er vandasamt að túlka breytingar á því. Endurhverf viðskipti innlánsstofnana við Seðlabankann jukust um rúm 43% í ágúst frá sama tíma í fyrra. Verulega hefur dregið úr aukningu endurhverfra viðskipta frá lokum janúar þótt ársaukningin sé nokkuð meiri en þegar Hagvísar komu út í júní.

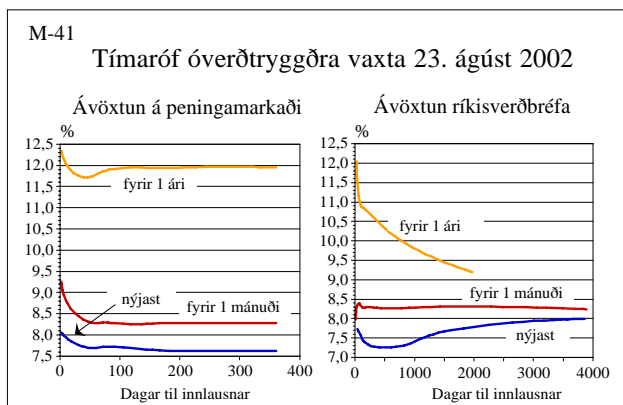
Þann 1. ágúst tilkynnti bankastjórn SÍ um 0,6 prósentna lækkun stýrivaxta í 7,9% frá 6. ágúst. Stýrivextir Seðlabankans hafa lækkað um 2,2 prósentur, það sem af er árinu. Þriggja mánaða peningamarkaðsvextir og vextir á lánun til eins dags eru 4,8 prósentum lægri en þeir voru í upphafi ársins. Þriggja mánaða peningamarkaðsvextir hafa verið lægri en stýrivextir Seðlabankans frá því í byrjun júlí, sem bendir til að lausafjárþurrð sem var fyrir hendi í lok síðasta árs og byrjun þessa sé ekki lengur til staðar.

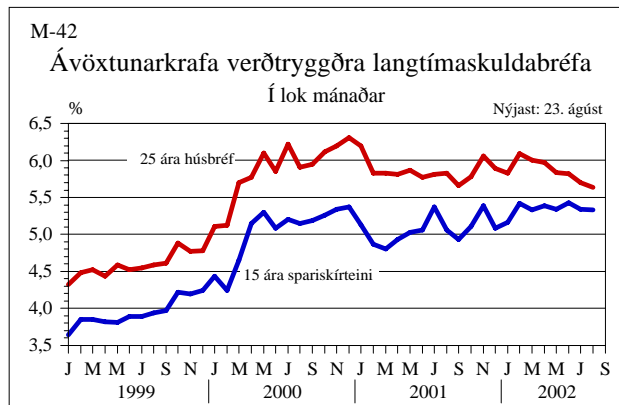
Raunstýrivextir Seðlabankans mældir með verðbólguálaginu voru 6,5% 23. ágúst og höfðu lækkað um 1 prósentu það sem af er árinu, en hækkað um fjórðung úr prósentu síðan Hagvísar voru gefnir út í júní. Skammtíma vaxtamunur gagnvart útlöndum hefur lækkað um 2,6 prósentur það sem af er árinu og var u.p.b. 4½% 26. ágúst.

Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa með 1½ árs líftíma og 5 ára líftíma hefur lækkað síðan Hagvísar komu út í júní. Vextir bréfa með 1½ árs líftíma hafa lækkað meira en vextir bréfa með 5 ára líftíma eða um 1,1 prósentu. Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa með styttri líftíma er nú lægri en ávöxtunarkrafa ríkisbréfa til 11 ára. Ávöxtunarkrafa 11 ára ríkisbréfa hefur verið stöðug síðan fyrsta útboð fór fram þann 15. maí og 23. ágúst var hún hin sama og í fyrsta útboði.

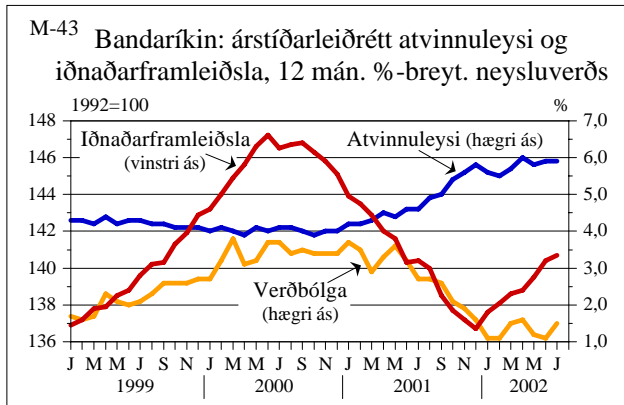

Ávöxtunarkerill peningamarkaðsbréfa er nánast alveg flatur, en hefur hliðrast niður á frá því fyrir mánuði og fyrir ári. Ávöxtunarkerill ríkisverðbréfa hefur einnig hliðrast niður á við sl. mánuð. Ávöxtunarkerillinn er niðrhallandi á bréfum með líftíma innan við 2 ár en upphallandi á bréfum með lengri líftíma.

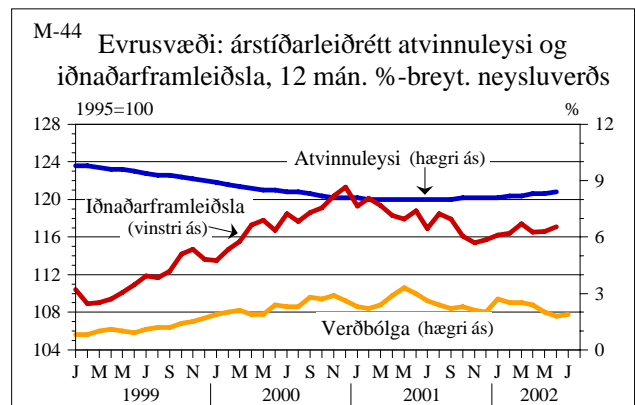

Raunávöxtun 15 ára spariskírteina hefur verið nokkuð stöðug það sem af er árinu og er nú 5,3%. Raunávöxtun 25 ára húsbréfa hefur lækkað lítillega frá áramótum.

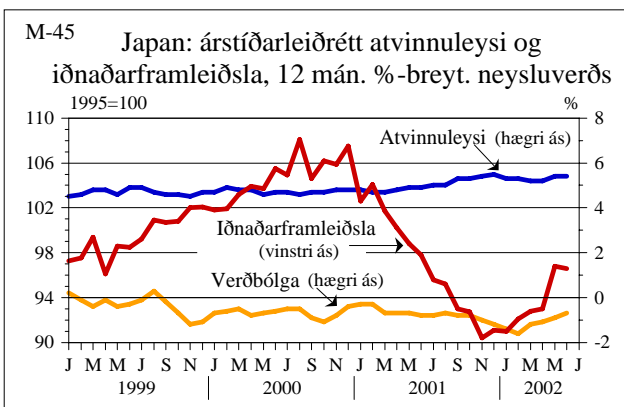
VIII Alþjóðleg efnahagsmál

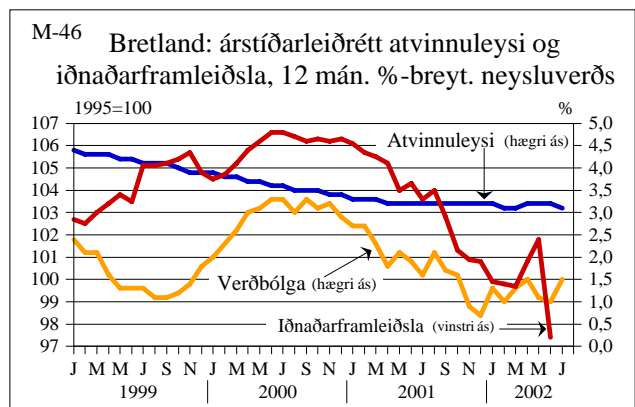
Vísitala neysluverðs hækkaði lítið í júní og júlí. Tólf mánaða verðbólga mældist 1,5%, en kjarnaverðbólga 2,2%. Iðnaðarframleiðslan jókst um 0,7% í júní og 0,2% í júlí. Atvinnuleysi í júní og júlí mældist 5,9%, örlítið meira en í maí. Störfum fjölgaði lítillega sl. 3 mánuði. Hagvöxtur á öðrum ársfj. olli vonbrigðum og mældist 1,1% á ársvarða. Einnig voru tölur um hagvöxt árið 2001 lækkaðar og sýna nú að samdrátturinn hófst þegar á fyrsta ársfjórðungi 2001 og stóð í 3 ársfjórðunga.

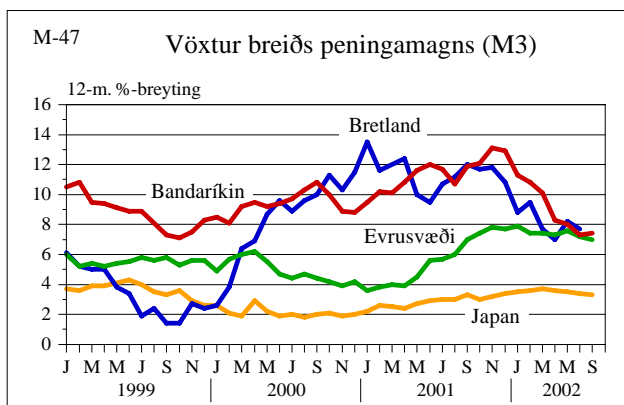
Iðnaðarframleiðsla jókst um 0,5% í júní, en stóð í stað í maí. Verðbólga á evrusvæðinu var 1,9% í júlí, aðeins undir verðbólgu markmiði ECB. Kjarnaverðbólga mældist 2,4%. Atvinnuleysi á evrusvæðinu jókst í 8,4% í júní og hefur aukist um 0,3% frá janúar.

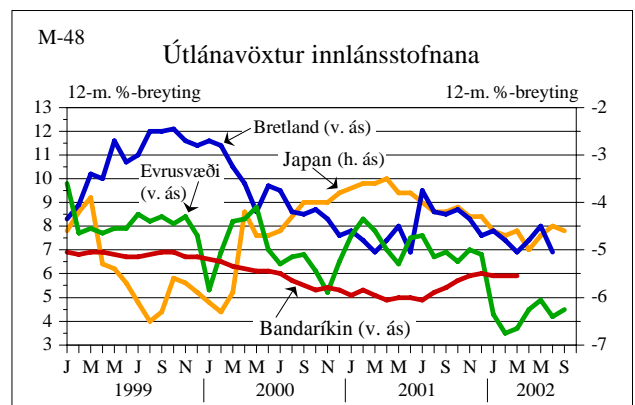
Hlutfall atvinnulausra jókst úr 5,2% í 5,4% í maí en hlést óbreytt í júní þrátt fyrir tölurverða fjölgun atvinnulausra. Neysluverðsvísitalan lækkaði um 0,1% í júní og júlí og mældist verðhjöðnun 0,7% á 12 mánuðum í júlí, eða heldur minni en áður. Iðnaðarframleiðslan dróst saman um 0,2% í júní, eftir 5 mánaða samfelldan vöxt. Hún var þá 1,2% minni en fyrir ári.

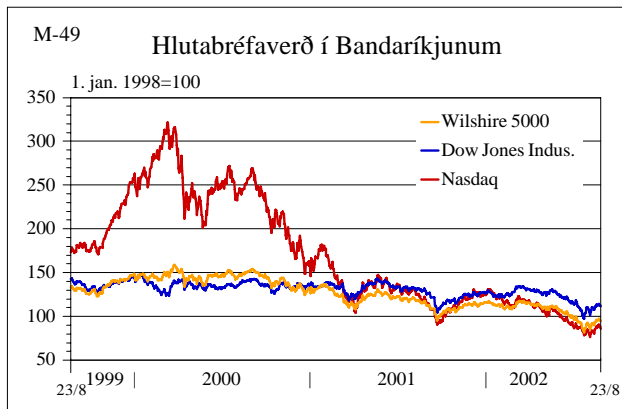
Vísitala neysluverðs án vaxta lækkaði um 0,1% og 0,2% í júní og júlí. Tólf mánaða verðbólga mældist 2% í júlí. Skráð atvinnuleysi er enn við sögulegt lágmark, eða 3,1% í júlí. Skv. atvinnukönnun var atvinnuleysi 5,1%, eða óbreytt frá fyrri mánuði. Iðnaðarframleiðslan minnkaði um 4,3% frá maí til júní og gætir þar áhrifa krýningarafmælis Bretadrottningar.

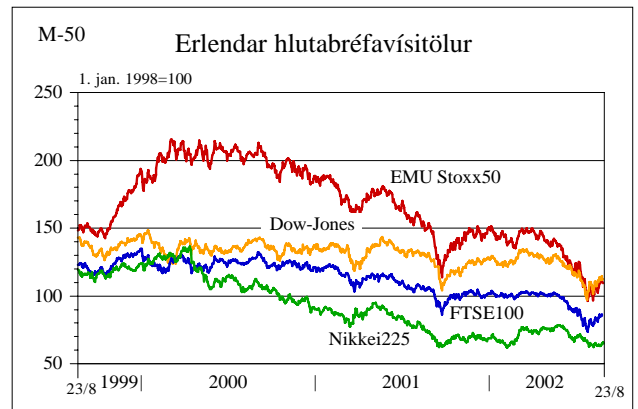
Ársvöxtur M3 minnkaði í maí í 7,1%. Vöxtur þriggja mánaða meðaltals, sem ECB miðar formlega við, var óbreytt, eða 7,4%. Í Bandaríkjunum heldur vöxtur M3 áfram að hægja á sér. Hann var 7,4% yfir 12 mán. til júlíloka.

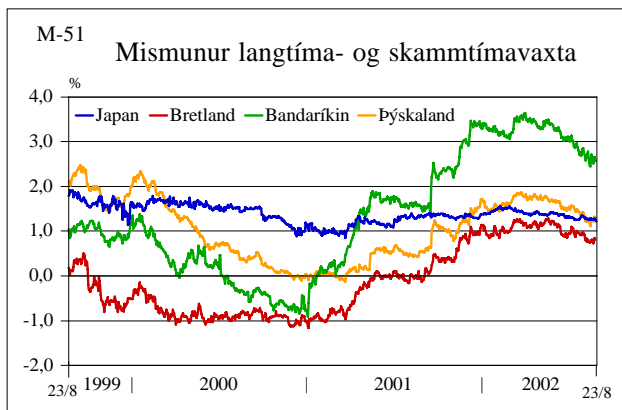
Tólf mánaða vöxtur útlána á evrusvæðinu til aðila innan svæðisins var 4,5% í júní.

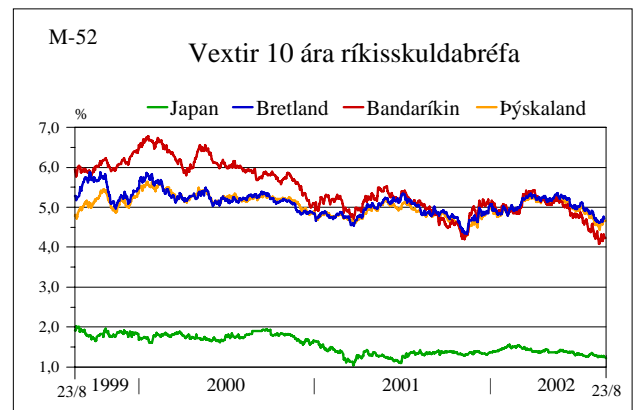
Mikil lækkun varð á verði hlutabréfa í Bandaríkjunum á tímabilinu máf til júlí, en í ágúst rétti verðið nokkuð úr kútnum á ný. Helstu vísitölur féllu niður fyrir fyrra lágmarkið sem varð í kjölfar 11. september í fyrra. Dow Jones vísitalan féll lægst í rúmlega 7.500 stig, en hefur nýlega verið nálægt 9.000 stigum. Nasdaq-vísitalan féll í tæplega 1.200 stig, en um þessar mundir í svipaðri stöðu og eftir 11. september í fyrra.

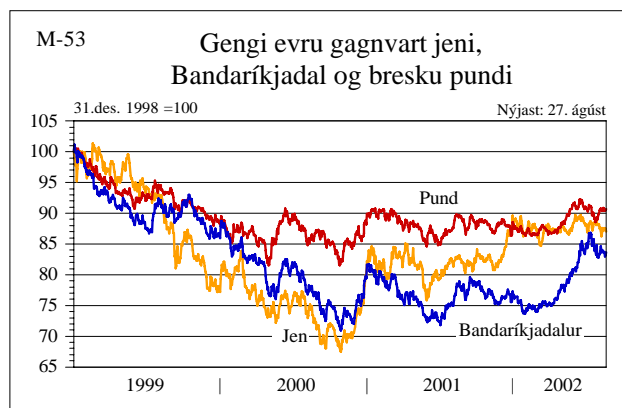
Enn meiri lækkun varð á flestum hlutabréfamörkuðum í Evrópu, t.d. Þýskalandi og Frakklandi, en breska FTSE vísitalan hefur lækkað ívið minna eða svipað og bandaríska S&P vísitalan.

Ekki hafa orðið breytingar á stýrivöxtum helstu seðlabankar heims um allan langtíma og ekki líklegt að breytingar verði á næstunni. Yfirlýsingar Federal Reserve benda þó til hugsanlegrar lækkunar haldi neikvæðar fréttir áfram að berast.

Sl. 3 mánuði, hefur ávöxtun 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum lækkað um 0,9%. Ávöxtun skuldabréfa til lengri tíma hefur lækkað minna, en þó töluvert síðustu vikurnar. Ávöxtun verðtryggðra skuldabréfa til 10 ára hefur einnig lækkað og var nafnávöxtun þeirra 2,5% 22. ágúst. Í Evrópu hafa langtíma vextir lækkað heldur minna. Hinn 22. ágúst var ávöxtun 10 ára ríkisskuldabréfa (Euro benchmark) 4,70%, en 4,29% á samsvarandi Bandarískum bréfum.

Gengi evrunnar gagnvart Bandaríkjadal fór yfir þar gagnvart Bandaríkjadal í júlí, en hefur heldur dalað síðan og verið að mestu á bilinu 97 til 99 cent undanfarnar vikur.

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga

Heimild: Hagstofa Íslands og Eurostat. 12 mánaða %-breyting neysluverðsvísitölu Hagstofunnar og samræmdrar neysluverðsvísitölu EES (Harmonised Index of Consumer Prices, HICP). Einnig er sýnt verðbólguþéttun Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Neysluverðsvísitala eftir eðli og uppruna

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar fjögurra undirliða neysluverðsvísitölunnar: vísitölu húsnæðis, innfluttra vara án áfengis og tóbaks, innlendra vara án búvöru og grænmetis og annarrar þjónustu. Til og með febrúar 1997 er grænmeti innifalið í liðnum innlendar vörur án búvöru og grænmetis. Frá og með mars 1997 breyttist sundurliðun Hagstofu og grænmeti var einnig undanskilið.

Mynd 3. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 4. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar almennings eru skv. könnun sem PriceWaterHouseCoopers gerir fyrir Seðlabankann þrisvar sinnum á ári, þar sem spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa er mismunur ávöxtunar ríkisbréfa og spariskírteina svipaðrar tímallengdar. Annars vegar er reiknaður mismunur á bréfum til u.þ.b. 1½ árs (RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210) og hins vegar munur ríkisbréfa til um 5 ára og spariskírteina til 3½ árs (RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410.) Tölur eru í mánaðarlok tímabilið janúar 1999-desember 2001 og daglegar frá janúar 2002.

Mynd 5. Ársfjórðungslegar þjóðhagsstærðir

Heimild: Þjóðhagsstofnun. Magnbreyting einkaneyslu, þjóðarútgjalda og vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 6. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimild: Þjóðhagsstofnun. Veltubreyting á milli ára sl. tvö ár. Sýndar eru tölur um heildarveltu og fimm undirliði. Tölur eru uppsafnaðar frá ársbyrjun og staðvirtar með vísitölu neysluverðs eða viðeigandi undirvísitölu hennar.

Mynd 7. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og erlendis. Staðvirt er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 8. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 9. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf. og Bílgreinasambandið. Sementssala tveggja aðila, Sementsverksmiðjunnar hf. og Portland Cement. Hinn síðarnefndi hóf sölu sements hér á landi á árinu 2000. Bæði nýjar og notaðar nýskráðar bifreiðir, allir flokkar (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir).

Mynd 10. Hlutfall samningsverðs af kostnaðaráætlun í útboðum Framkvæmdasýslu ríkisins

Heimild: Framkvæmdasýsla ríkisins. Sýnt er hreyfanlegt meðaltal (óvegið) tíu samninga.

Mynd 11. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 12. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 13. Árstíðarleiðréttur vöruinnflutningur á föstu verði

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleiðrétt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að vege saman með gengisvoginni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 14. Utanríkisviðskipti

Heimild: Þjóðhagsstofnun. Verð og magnþróun á innflutningi og útflutningi. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að frádregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 15. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimild: Hagstofan. Afli íslenskra skipa á heimamiðum og fjarmiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en aflamagnið.

Mynd 16. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimild: Þjóðhagsstofnun og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum kemur frá Þjóðhagsstofnun. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með útflutnings-vöruskiptavog. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleiðrétt.

Mynd 17. Olú- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hráolía, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mándarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu tveggja ársfjórðunga.

Mynd 18. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/IMF. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálmum og verðlag matvæla.

Mynd 19. Atvinnuleysi

Heimild: Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleiðrétt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 20. Atvinnuleysi og störf í boði

Heimild: Vinnumálastofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefina atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 21. Atvinnuleysi og fjöldi lausra starfa

Heimild: Hagstofa Íslands og Þjóðhagsstofnun (PHS). Hagstofan kannar í apríl og nóvember stöðuna á vinnumarkaði. Hringt er í slembiúrtak úr þjóðskrá og athugað hverjir eru í vinnu og hverjir ekki. Miðað er við skilgreiningar ILO (Alþjóðavinnumálastofnunarinnar). ÞHS athugar í janúar, apríl og september á hverju ári eftirspurnarhlíð vinnumarkaðarins. Gerð er athugun hjá atvinnurekendum um hvort þeir vilji bæta við sig starfsfólki og þá hversu mörgum.

Mynd 22. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölnnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysluverðs.

Mynd 23. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimild: Hagstofa Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölnnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölnnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 24. Tekjuafgangur og hrein lánsfjárbörf ríkissjóð

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárbörf frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárbörf er halli ríkissjóðs að viðbættum löngum og stuttum útlánum umfram innheimtar afborganir og eignasölu. Jákvæð lánsfjárbörf merkir halla og neikvæð lánsfjárbörf merkir lánsfjárafgang.

Mynd 25. Ríkistekjur og gjöld

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. Sínd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Óreglulegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 26. Þróun skatttekna

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala. Þrír flokkar skatttekna; staðgreiðsla og tryggingagjald, virðisaukaskattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi.

Mynd 27. Hlutfjármarkaður: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Verðbréfaþing Íslands. Sínd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings) og dagleg gildi úrvalsvísitölu og þingvísitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 28. Fasteignaverð: íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimild: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð í fjölbýli og sérþýli á höfuðborgarsvæðinu. Sínd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl. Nýjustu tölur eru bráðabirgðatölur byggðar á verðþróun reiknaðrar húsaleigu í vísitölu neysluverðs.

Mynd 29. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofu- húsnæðis, 1995=100. Sínt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 30. Íbúðalánasjóður: Afgreidd húsbréf og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimild: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbréf á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvirtar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbréfalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 31. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimild: LÍÚ og Kvótaþing. Sínt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 32. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 33. Gengisþróun krónunnar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysluverð. Vísitala innflutnings og útflutnings miðað við viðskiptavog (vöru og þjónustu). Mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisvísitalna er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 34. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs.

Mynd 35. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Breyting útlána er með FBA hf. frá og með mars 1999 og með Kaupþingi banka hf. frá janúar 2002. Útlánaþróun er einnig sínd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána.

Mynd 36. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með neysluverðsvísitölu. M3 er árstíðarleiðrétt. Í mars 1998 bætast útlán FBA hf. við vísitölu útlána og Kaupþing banki hf. í janúar 2002. Janúar 1999=100.

Mynd 37. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sínd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 38. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbréfasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 39. Skammtíma-vextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtíma-
reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir verðbólguálagi ríkisskuldabréfa.
Vikulegar tölur.

Mynd 40. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisbréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kauptilboð í ríkisbréf til u.þ.b. 1½ árs, 5 ára og 11 ára
(RIKB 03 1010, RIKB 07 0209 og RIKB 13 0517).

Mynd 41. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra
megin sýnir vexti í kauptilboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 42. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kauptilboð viðskiptavaka í 15 ára spariskírteini og húsbref
í lok síðasta viðskiptadags mánaðar. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001 og IBH26 0315.

Mynd 43. Bandaríkin: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 44. Evrusvæðið: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 45. Japan: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 46. Bretland: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 47. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 48. Útlánavöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 49. Hlutabréfaverð í Bandaríkjunum

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru Nasdaq Composite vísitalan, Dow Jones Industrial Average (einnig sýnd í
mynd 50) og Wilshire 5000 vísitalan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 1998.

Mynd 50. Erlendar hlutabréfavísitölur

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Hlutabréfavísitölur á evrusvæðinu (EMU Stoxx 50), í Bretlandi (FTSE100), Japan
(Nikkei 225) og Bandaríkjunum (Dow-Jones Industrial). Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 1998.

Mynd 51. Mismunur langtíma- og skammtíma-vaxta

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Mismunur á vöxtum 10 ára ríkisskuldabréfa og skammtíma-vöxtum, í Japan, Bretlandi,
Bandaríkjunum og Þýskalandi. Skammtíma-vextir í Bretlandi og Þýskalandi eru 3 mánaða millibankavextir en í Japan og
Bandaríkjunum 3 mánaða ríkisvixlavextir.

Mynd 52. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Japan, Bretlandi, Bandaríkjunum og Þýskalandi.

Mynd 53. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 31. desem-
ber 1998.